

EEN PROMINENT STUDENT

In het studiejaar 1987/1988 had de studierichting Geschiedenis van de Rijksuniversiteit Leiden een grote toeloop van eerstejaars. Deze werden daarom - nog afgezien van de deeltijdstudenten - in twaalf groepen, elk door een docent begeleid, ingedeeld.

Blijkens de Studiegids 1987/1988 werd van de eerstejaars voor het onderdeel Algemene Geschiedenis onder meer vereist deelname aan het werkcollege Nieuwe Geschiedenis (NG, vóór 1870) 2 uur per week gedurende het eerste trimester en deelname aan het werkcollege Contemporaine Geschiedenis (CG, ná 1870) 2 uur per week gedurende het derde trimester.

Uit de Studiegids 1987/1988 kan ik nog opmaken, welke taken ik zelf had en in welk van de drie trimesters ik die vervuld heb. Met zekerheid behoorde er het werkcollege CG in het derde trimester bij, dat ik in drie groepen (2, 3 en 7) geleid heb. Het werkcollege vond van 17 maart tot 9 juni 1988 elke donderdag gedurende twee uur (in groep 2 van 9 tot 11 uur), met een korte pauze halverwege, in één van de collegezaaltjes plaats. Het college van donderdag 5 mei - Bevrijdingsdag - zou een dag eerder, op 4 mei plaatsvinden.

De mij toebedeelde groep 2 was als volgt samengesteld:
Ellen Leenarts
Ilse Lamers
Casperien Lindhout
Johan Sieswerda
Michel van Maarseveen
Alex van Oranje
Hans Akerboom
Dimitry Tubbing
Adrienne Kamphuis
Esther Engelen
Niek Ursem
Manuel Minnaar

De toedeling van de spreekbeurten / werkstukopdrachten voor het derde trimester vond voorafgaand aan het werkcollege plaats. Wat de deelnemer Alex van Oranje betreft, hij had, na een korte toelichting van mij op de voorgestelde beurten, gekozen voor de Spartakisten-opstand in Berlijn in januari 1919.

Vervolgens ging het werkcollege van start.

Ik herinner me nog, dat - bij de *uitroeping van de Republiek* op 9 november 1918 in Berlijn aangekomen - ik niet kon nalaten op te

merken dat deze door Philipp Scheidemann, een ver familielid van mij, geschied was. Ik had met Alex overigens een goed contact, en hij kon het, zoals ook andere opmerkingen van mij, hebben.

Tot de gesprekken die wij in de pauzes met elkaar voerden, behoorde ook de vraag naar de oorsprong en evolutie van de mensheid. Met zijn vader, prins Claus, had hij in Afrika de Leakey's bezocht. Ik vertelde hem dat mij dit thema ook al sinds jaren interesseerde en dat ik de ontdekkingen nauwgezet volgde. (Trouwens nog steeds.)

Toen een studente - ik geloof Casperien - naar een uitnodiging voor een bezoek ten paleize viste, zei hij: "O, stel je daar niet teveel van voor, hoor. Het is er koud en tochtig..." (Nu achteraf, ten aanzien van Huis ten Bosch, wil ik het zelfs geloven.)

Op woensdag 4 mei zou Alex zijn referaat houden. Toen kwam alles plotsklaps in een stroomversnelling. Op 27 april was hij 21 jaar geworden en werd hij in Amsterdam gehuldigd. Even daarna kwam het bericht dat een zuster van prins Claus was overleden en dat deze voor de begrafenis naar Hitzacker moest; dat wilde dus zeggen dat hij niet op 4 mei bij de Dodenherdenking op de Dam aanwezig zou zijn. Ik zag al aankomen dat het met het referaat mis zou gaan en heb mij voor alle zekerheid maar zelf gedegen op de Spartakistenopstand en de moord op Karl Liebknecht en Rosa Luxemburg voorbereid, voor het geval ik het college-uur zou moeten vullen.

Hoe verrast was ik, dat Alex er die woensdagmorgen was. Ik vroeg hem, of het met het referaat nog gelukt was. "O ja hoor", en hij hield zijn spreekbeurt. Er volgde nog wat discussie, maar toen de pauze aanbrak, vroeg hij mij hem te verontschuldigen; hij had die dag nog andere verplichtingen. Ik, al lang blij, stemde daar natuurlijk in toe. Hij vervolgens: "Ik heb er nog tot vanmorgen half vier aan gewerkt." - !

's Avonds op de televisie zag ik hem, op de Dam, naast zijn moeder. Bleekjes en ongetwijfeld oververmoeid.

Een andere herinnering: wij hadden in ons gebouw in de Doelensteeg een kleine vakbibliotheek. Het moet 's morgens nog donker geweest zijn, want toen ik daar rond 9 uur binnenstapte, zag ik enkel in het duister een schaduw, bladerend in een boek. Ik wist dat de lichtschakelaar op een enigszins verborgen plek zat en deed het licht aan. Het bleek Alex van Oranje te zijn, met voor zich een historisch boek over de scheepvaart, mogelijk een deel van de Maritieme

Geschiedenis der Nederlanden. Verbazend openhartig zijn reactie, toen hij mij herkende: "*Wou ik eens een keer studeren, kon ik de lichtknop niet vinden.*"

In het in 2010 verschenen boek van Jan Hoedeman en Remco Meijer, "*Willem IV. Van prins tot koning. De biografie*" wordt ook aandacht geschonken aan de geschiedenisstudie van de prins. Op p. 148 leest men: "*De propedeuse haalde hij na anderhalf jaar, op 28 februari 1989. [...] Gerard Meijer reikte Alexander het bij de propedeuse behorende document uit, zo is op foto's in het bezit van Corrie Meijer te zien.*"

Gerard Meijer was de aangewezen persoon om dit te doen, daar hij als geen ander de prins bij diens geschiedenisstudie tot dusver geadviseerd had.

Ondertekend was de bul door de hoogleraar Algemene Geschiedenis Peter Klein als voorzitter en door mij als secretaris van de examencommissie van de Subfaculteit Geschiedenis. Wij waren het er over eens dat in dit geval Gerard - trouwens een van mijn sympathiekste collega's - die zou moeten uitreiken.

Met de doctoraalfase van de geschiedenisstudie van Willem-Alexander heb ik geen bemoeienis gehad. Persoonlijk zou ik het gewaardeerd hebben, wanneer hij voor het door hem gekozen hoofdvak Algemene Geschiedenis aan mijn doctoraal werkcollege over het Congres van Wenen 1814-1815 deelgenomen zou hebben. Dit speelde zich deels "*ad fontes*" in het Algemeen Rijksarchief in Den Haag, deels in Leiden in een collegezaaltje af, waar de studenten en ik de afgeschreven bronnen evalueerden. (Daaronder bevond zich ook informatie over de totstandkoming van de eenmalige titel "*Prins van Oranje*" voor de opvolgingsgerechtigde oudste zoon van de koning.)